

15. Een andere wereld

DOELSTELLINGEN

- De kinderen leren dat Openbaring van Johannes het laatste boek in de Bijbel is.
- De kinderen ontdekken dat dit Bijbelboek beschrijft hoe mensen die niet vrij kunnen geloven, troost en hoop ontvangen: dankzij Jezus zal deze onderdrukking eens voorbij zijn.
- De kinderen leren meer over hoe het mensen vandaag de dag moeilijk wordt gemaakt om in Jezus te geloven en ze wisselen uit hoe ze dit vinden.
- De kinderen delen met elkaar hoe anderen het hen moeilijk kunnen maken om in Jezus te geloven en wat hen helpt om dat iets minder moeilijk te laten zijn.

(THEOLOGISCHE) ACHTERGRONDINFORMATIE

Het laatste Bijbelboek is Openbaring van Johannes. Misschien is dit ook wel het meest mysterieuze boek. De argeloze lezer raakt er al snel de weg in kwijt. Er komen allerlei beelden in voor, die ons voorstellingsvermogen ver te boven gaan. Ze doen misschien denken aan beelden zoals we die kennen uit films als *The Lord of the Rings*. Het boek prikkelt dus de fantasie, maar waar gaat het nu precies over? Wat betekenen de vreemde visioenen van Johannes?

Waarschijnlijk is Openbaring van Johannes tot stand gekomen tijdens de regering van de Romeinse keizer Domitianus (81-96 na Christus). In die tijd zag het Romeinse rijk de eerste christenen in toenemende mate als een bedreiging. De Romeinse keizers gingen zich steeds meer presenteren als 'Heer en God'. Niet-Romeinse goden werden getolereerd, zolang hun aanhangers ook maar bogen voor de keizers. Dat deden de christenen echter niet, waardoor zij ironisch genoeg werden beschuldigd van atheïsme. Hierom werden zij ook vervolgd.

Johannes verbleef noodgedwongen in ballingschap op het eiland Patmos, maar hij liet het er niet bij zitten. Hij schreef een boek waarmee hij probeerde om troost en hoop te bieden aan de vervolgte christenen, die zich inmiddels hadden verzameld in verschillende gemeentes. Natuurlijk kon Johannes dit niet zomaar doen: als hij zich al te openlijk zou verzetten tegen het Romeinse Rijk, zou hij dat zeker met de dood moeten bekopen. Daarom koos Johannes voor taalgebruik zoals we dat kennen uit andere 'apocalyptische' delen van de Bijbel (bijvoorbeeld Daniël 7-12 en Matteüs 24). Zulk taalgebruik is heel beeldrijk, omdat het meestal gaat over een tijd die er nog niet is en waarover we dus alleen maar 'met een omweg' kunnen schrijven. De apocalyptische taal beschrijft de openbaringen die God en Jezus aan mensen hebben geschonken om hun inzicht te geven in situaties die zij nu nog niet kunnen begrijpen. Voor de toenmalige christenen waren deze teksten duidelijk; maar voor de niet-christenen - en dus ook voor de Romeinse overheersers - was het een soort geheimtaal.

Johannes schildert met zijn woorden een wereld die totaal anders is dan wat de christenen van zijn tijd kennen. Deze wereld is nieuw, alles is goed en mooi; en de mensen die verantwoordelijk zijn voor de onderdrukking van de christenen, zijn er niet meer. God zorgt voor een einde aan 'Babel' (Rome), maar ook Jeruzalem zal onherkenbaar veranderd zijn. Tempels en kerken zijn niet meer nodig. Johannes schetst zo het einde van onze tijd en het begin van een nieuwe tijd. De visioenen die hij op papier heeft gezet, zijn troostrijk en hoopvol. Johannes zegt dat Jezus zelf deze nieuwe hemel en aarde zal bewerkstelligen.

In de loop van de geschiedenis is Johannes' prachtige boek helaas vaak gebruikt als een soort rekenboekje om de overgang van de oude naar de nieuwe tijd te voorspellen. Maar nog nooit zijn zulke voorspellingen uitgekomen. Hierdoor raakten mensen teleurgesteld of werden het mikpunt van spot. Wat door de eeuwen heen overeind is gebleven, is de belofte die Johannes met Jezus' eigen woorden doet (zie Openbaring 1: 1). Voor alle mensen die geloven in Zijn boodschap van het koninkrijk van God was en is de Openbaring van Johannes een visioen van troost en hoop.

VOORBEREIDING

Persoonlijke voorbereiding

Neem de achtergrondinformatie bij dit programma goed door. Lees ook de drie verhalen over Openbaring uit de kinderbijbel *Woord voor woord* van Karel Eykman. Daarnaast is het wenselijk om je persoonlijk voor te bereiden op deze bijeenkomst. Zo word je zelf ook 'materiaal' voor de bijeenkomst met de kinderen. Hiervoor kun je de volgende vragen gebruiken:

- Wat weet je van het boek Openbaring van Johannes? Wat voor gevoel of stemming roept de gedachte aan dit Bijbelboek in eerste instantie bij je op?
- Lees een willekeurig stukje tekst uit Openbaring van Johannes. Hoe komt deze tekst op je over?
- Wat vind je van de gedachte dat Openbaring voor gelovigen in verdrukking 'een nieuwe hemel en een nieuwe aarde' schetst? Leef je zelf ook met deze gedachte of staat zij ver van je af?
- Heb je zelf weleens meegemaakt dat het moeilijk was iets van je geloof of levensovertuiging te laten blijken? Zo ja, wat heb je toen gedaan?
- Wat zou je met de kinderen kunnen en willen delen over dit onderwerp?

Praktische voorbereiding

Geef de kinderen zo mogelijk een kopie van werkblad 15.1 mee vóór de bijeenkomst. Vraag hun dan om het werkblad thuis in te vullen. De opdracht staat op het werkblad. Het ingevulde werkblad zal besproken worden tijdens de bijeenkomst, dus geef duidelijk aan dat de kinderen het dan weer moeten meebrengen.

Het is echter ook mogelijk om het werkblad gewoon te bespreken tijdens het programma (zie *Opening*).

BENODIGDHEDEN

Vooraf

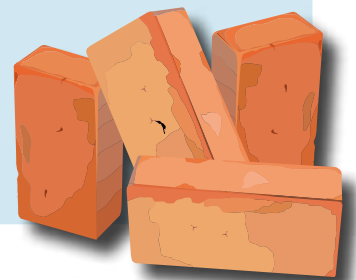
Hieronder vind je een opsomming van alles wat je nodig hebt voor deze bijeenkomst. Zorg ervoor dat je ruim voor het begin van de bijeenkomst klaar bent met alle voorbereidingen. Zo heb je alle tijd om aandacht te besteden aan de kinderen wanneer zij binnenkomen.

Benodigheden

- Kopieën van werkblad 15.1, 15.3 en 15.5 voor alle kinderen (werkblad 15.1 mogelijk van tevoren meegegeven, zie VOORBEREIDING);
- Een grote kaars en iets om deze mee aan te steken;
- Een flap-over met stiften;
- Een kopie van werkblad 15.2 en 15.4;
- Voor ieder kind een bijbel (NBV);
- Prijsjes voor het team dat de quiz wint;
- De kinderbijbel *Woord voor woord* van Karel Eykman;
- Kleurpotloden en/of stiften;
- Voor ieder kind een waxinelichtje.

Voor de alternatieve opdracht in de *Verwerking*

- Een groot stuk wit behangpapier;
- Verf en kwasten.

PROGRAMMA

10 minuten

Opening

Heet de kinderen van harte welkom. Zet de grote kaars op tafel, maar steek deze nog niet aan. Vertel dat het vandaag gaat over dromen van een andere aarde. Ga nog niet in op wat je hiermee bedoelt.

Als je werkblad 15.1 van tevoren aan de kinderen had meegegeven (zie VOORBEREIDING), vraag hun dan om het ingevulde werkblad er even bij te pakken. Ga met de kinderen in gesprek over wat zij hebben opgeschreven. Had je werkblad 15.1 niet van tevoren uitgedeeld, doe dat dan nu en bespreek de opdracht ter plekke. Geef zo nodig enkele voorbeelden: een mooie speeltuin met toestellen waar je nooit vanaf kunt vallen; een dierentuin waar je de wilde dieren kunt aaien zonder dat je bang voor ze hoeft te zijn; een mooie, grote kamer voor ouders in het huis van hun kinderen, zodat ze nooit eenzaam hoeven te zijn. Schrijf alles wat de kinderen noemen op de flap-over.

Vraag de kinderen vervolgens om even stil te zijn. Laat een van hen de kaars aansteken. Spreek het gebed op werkblad 15.2 uit en verwerk daarin wat de kinderen hebben gezegd. Blaas daarna de kaars uit.

5 minuten

Verkenning

Geef opnieuw aan dat het vandaag gaat over de dromen die mensen hebben over een andere, nieuwe aarde en ook over de redenen voor die dromen. Vraag de kinderen of zij ook weleens dromen over een nieuwe aarde, zoiets als ze tijdens de *Opening* hebben gedaan. Als de kinderen dat een lastige vraag vinden, geef dan een eigen voorbeeld. Houd het gesprekje kort. Benoem in ieder geval dat mensen soms dromen over een nieuwe aarde en een nieuwe hemel, omdat ze het zelf juist erg moeilijk hebben. Vraag de kinderen of ze zich dat kunnen voorstellen. Je kunt het een beetje vergelijken met een moeilijke toets maken: je zit er middenin, maar tussen de moeilijke vragen door zie je jezelf in gedachten alweer vrolijk buiten spelen.

20 minuten

Verdieping

Vorm groepjes van ten minste drie kinderen. Deel bijbels uit. Vertel dat er in de Bijbel ook wordt gesproken over het idee van een nieuwe aarde. Geef aan dat je daar een quiz over gaat houden. De groep die steeds als eerste een hand opsteekt, mag het antwoord geven. Klopt dat antwoord, dan krijgt deze groep twee punten. Klopt het antwoord niet, dan mogen de andere groepjes het proberen. Wie van hen als eerste het goede antwoord geeft, krijgt één punt.

De quizvragen:

1. Zoek zo snel mogelijk het boek Openbaring op in de Bijbel (zeg niet: 'Openbaring van Johannes'!). Wie heeft dit boek geschreven?
- Antwoord: Johannes.
2. Waar schreef Johannes zijn boek? Je vindt het antwoord in Openbaring 1: 9.
- Antwoord: op het eiland Patmos. Vertel erbij dat Johannes zijn boek daar schreef, omdat hij in ballingschap was. Hij werd onderdrukt door de Romeinen, het toen heersende volk. Zij wilden namelijk dat alle mensen in de Romeinse keizer zouden geloven als een soort god, maar dat wilden de christenen niet.
3. Wie vertelde aan Johannes wat hij moest opschrijven? Zoek in de eerste verzen van het boek.
- Antwoord: Jezus.
4. Aan wie schreef Johannes? Zoek in Openbaring 1: 1-4.
- Antwoord: aan de zeven gemeenten in Asia. Vertel erbij dat het gaat om Klein-Azië, een deel van het huidige Turkije.

Geef de winnende groep een klein prijsje. Neem de antwoorden nog een keer door met de kinderen. Wat weten ze nu van het Bijbelboek waarin over een nieuwe aarde en een nieuwe hemel wordt geschreven?

Vertel dat de christenen in de zeven gemeenten waaraan Johannes schreef, het ook niet gemakkelijk hadden. In die tijd, ongeveer vijftig jaar na het leven van Jezus, was het niet zo leuk om christen te zijn. De meeste mensen waren een beetje bang voor de christenen, omdat die met elkaar baden, zomaar alles onder elkaar verdeelden en zeiden dat Jezus hun koning was in plaats van de Romeinse keizer.

Leg uit dat Johannes zijn boek schreef voor alle mensen die in Jezus geloofden en dat hij bijzondere en geheimzinnige woorden gebruikte. De christenen begrepen wel wat hij bedoelde, maar andere mensen niet. Johannes gebruikte dus een soort geheimtaal.

Lees het verhaal 'De nieuwe stad' voor uit de kinderbijbel *Woord voor woord*. Ga er niet over in gesprek met de kinderen.

20 minuten

Verwerking

Deel kopieën van werkblad 15.3 uit en leg kleurpotloden of stiften op tafel. Laat de kinderen de opdracht op het werkblad uitvoeren.

Als alternatief kun je hier een groepsactiviteit van maken. Laat de kinderen in dat geval eerst de nog incomplete stad in het groot overtekenen op een groot stuk wit behangpapier. Vervolgens mogen ze de rest van de stad verven. Het voordeel hiervan is dat de kinderen moeten samenwerken, wat de uitwisseling van ideeën stimuleert.

Herinner de kinderen eraan dat Johannes zijn boek vooral schreef voor mensen voor wie het moeilijk was om in Jezus te geloven en te leven zoals Hij leefde, omdat andere mensen hier niet zo blij mee waren. Vertel de kinderen dat dit nog steeds voorkomt. Noem de 'ondergrondse kerk' in China als voorbeeld (zie werkblad 15.4). Vraag wat ze daarvan vinden.

Vraag de kinderen of zij geloven in Jezus ook weleens moeilijk vinden, door toedoen van andere kinderen of grote mensen. Geef hier ook een voorbeeld uit je eigen leven. Bespreek met de kinderen wat ze daar zelf aan zouden kunnen doen. Natuurlijk is het hier niet mogelijk om een rechte lijn te trekken tussen de vervolgte christenen in Johannes' tijd en de problemen van christenen in Nederland. Maar je kunt de kinderen bijvoorbeeld wel vragen of zij weleens worden aangesproken op het feit dat ze naar de kerk gaan. Zo ja, hoe vinden ze dat en hoe reageren ze daarop? Vraag de kinderen wat hen in zo'n geval het beste lijkt, bijvoorbeeld: helemaal niet reageren; ruzie maken; uitleggen waarom je naar de kerk gaat; vragen of je er op school een spreekbeurt over mag houden.

5 minuten

Afsluiting

Zet de grote kaars weer op tafel. Laat de kinderen hun kopie van werkblad 15.3 erbij leggen (of leg zelf het stuk behangpapier erbij). Vraag de kinderen vervolgens om op hun eigen werkblad (of op het stuk behangpapier) de naam te schrijven van een groep mensen die het nu moeilijk hebben en aan wie ze de nieuwe aarde gunnen.

Geef elk kind een waxinelichtje. Steek de kaars aan en vraag de kinderen om even stil te zijn. Laat de kinderen nu om beurten de groep mensen noemen die ze hebben opgeschreven. Daarna mogen zij hun waxinelichtje aansteken en het op hun werkblad (of op het stuk behangpapier) zetten.

Blaas samen voorzichtig de waxinelichtjes en de grote kaars uit. Moedig de kinderen aan om werkblad 15.5 te bespreken met hun ouders of verzorgers.

Bedank de kinderen voor hun aanwezigheid en hun inzet. Tot de volgende keer!

BIJLAGEN

1. Werkblad 15.1 – Een nieuwe aarde
2. Werkblad 15.2 – Gebed
3. Werkblad 15.3 – Een nieuwe stad
4. Werkblad 15.4 – De ondergrondse kerk in China
5. Werkblad 15.5 – Christen zijn, vroeger en nu

Werkblad 15.1 – Een nieuwe aarde

OPDRACHT

Stel dat jij de aarde helemaal opnieuw zou mogen inrichten. Wat zou je dan graag op aarde willen zien? Bedenk dingen die goed zijn voor alle mensen. Bijvoorbeeld dingen waardoor mensen niet meer bang, verdrietig of boos hoeven te zijn. Schrijf je antwoorden hieronder op. Vraag zo nodig je ouders of verzorgers om je te helpen.

Vergeet niet om je blad mee te nemen naar de bijeenkomst!

Werkblad 15.2 – Gebed

God,

voor veel mensen is het leven niet gemakkelijk.

Dat zien we dagelijks op tv
en we lezen het in de krant.

Voor veel mensen is het ook niet gemakkelijk om in U te geloven.

Soms komt dat doordat ze veel nare dingen om zich heen zien.

Soms komt dat door andere mensen
die het raar of zelfs gevaarlijk vinden als je gelooft.

Wij zijn blij dat U een wereld hebt beloofd,
waarin alles anders wordt,
waarin alles goed komt tussen mensen,

waar alles nieuw is.

Een wereld met ...

[noem hier de punten die je net op de flap-over hebt geschreven]

Dank u wel, God,

dat U alle mooie dromen en wensen
werkelijkheid zult laten worden.

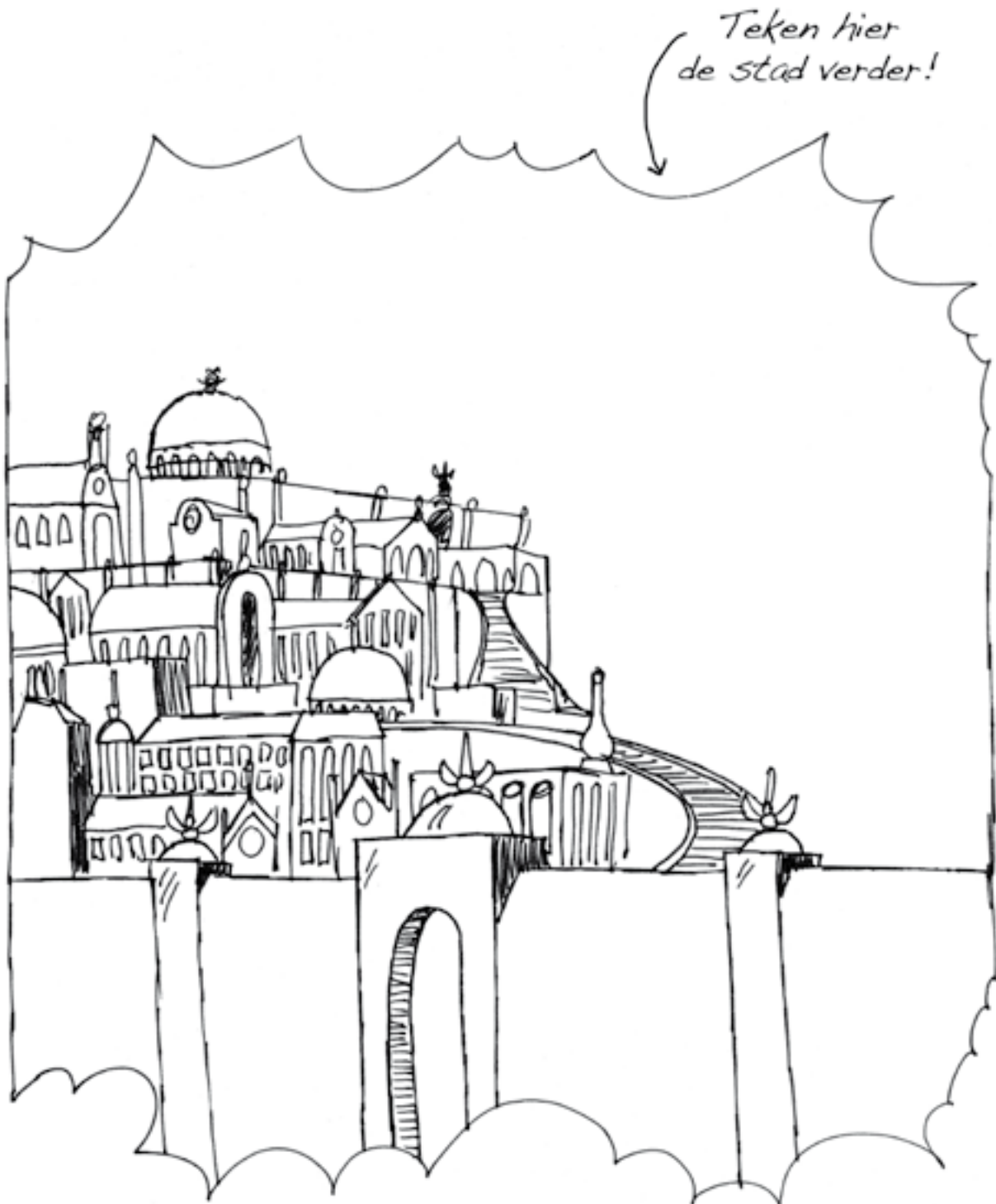
We danken U daarvoor om Jezus' wil.

Amen.

Werkblad 15.3 – Een nieuwe stad

OPDRACHT

Johannes schrijft over een nieuwe aarde. De stad hieronder is een voorbeeld van hoe die eruit zou kunnen zien. Maar: de tekening is nog niet af. Maak de stad compleet en kleur hem mooi in.

Werkblad 15.4 – De ondergrondse kerk in China

Sinds 1957 is er China sprake van een zogenaamde 'ondergrondse' en 'bovengrondse' kerk, die naast elkaar bestaan. 'Ondergronds' wil hier niet zeggen dat christenen letterlijk onder de grond samenkomen: het staat voor 'in het geheim'. In dat jaar werd namelijk de Chinese Katholieke Patriottische Vereniging opgericht door de Chinese overheid. Deze 'kerk' werd voor de Chinese overheid de officiële katholieke kerk. Deze kerk accepteerde de leiding van de paus in Rome niet. Iedereen die er niet bij wilde horen, moest voortaan in het geheim bijeenkomen - ondergronds, dus.

Al voor het ontstaan van de ondergrondse kerk werden er in China vele christenen vervolgd, gearresteerd en ter dood veroordeeld. Vooral in 1955 werden er ontelbare priesters, religieuzen en leken gevangen genomen. Sommige gelovigen, zelfs bisschoppen, hebben meer dan dertig jaar in de gevangenis gezeten. Pas in 1976 is het christendom in China officieel aanvaard als religie. Alle handelingen van de kerk worden echter tot op de dag van vandaag streng gecontroleerd. Van vrijheid van godsdienst is niet echt sprake.

Op 30 juni 2007 schreef paus Benedictus XVI een brief aan de Chinese katholieken. Deze brief was ook bedoeld als voorzichtige toenadering tot de Chinese overheid. De Chinese overheid maakte echter duidelijk dat de brief van Benedictus niet tot de gewenste toenadering zou leiden, zolang bepaalde moeilijke kwesties niet zouden worden opgelost: de benoemingen van bisschoppen door de Chinese overheid en de weigering van het Vaticaan om de erkenning in te trekken van Taiwan (dat door China als een afvallige provincie wordt beschouwd). Volgens persbureau AsiaNews wordt er sinds de brief harder opgetreden tegen ondergrondse priesters.

De organisatie Open Doers heeft een lijst met zo'n vijftig landen waar christenen worden vervolgd. In 2009 stond China op de dertiende plaats.

Gebruikte bronnen:

- www.missio.be
- www.opendoors.nl

Werkblad 15.5 – Christen zijn, vroeger en nu

VRAGEN VOOR JE OUDERS OF VERZORGERS

1. Is het door andere mensen weleens moeilijk om christen te zijn?
2. Was dat vroeger moeilijker dan nu?
3. Waarom was of is het moeilijk om christen te zijn?